

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 29 czerwca 1983 r.

w sprawie wdrażania reformy gospodarczej.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej po zapoznaniu się z Raportem o wdrażaniu i skutkach reformy gospodarczej w 1982 r. stwierdza, że działania Rządu w zakresie wdrażania reformy należy uznać za słuszne i ocenić pozytywnie. Działania te są zgodne z ustalonymi na IX Zjeździe Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i przyjętymi przez Sejm kierunkami zmian w systemie kierowania gospodarką narodową.

Rozpoczęte głębokie procesy reformowania gospodarki, zmierzające do ożywienia i rozwoju życia społeczno-gospodarczego, wyzwoliły wiele inicjatyw i pozytywnych zjawisk. Przejawiało się to w postępującym w wielu przedsiębiorstwach wzroście produkcji, stosowaniu rachunku ekonomicznego i zwiększaniu się bezpośredniego zainteresowania załóg pracowniczych ekonomicznymi wynikami zakładów pracy.

Właściwe zrozumienie sensu reformy gospodarczej i prawidłowe jej wdrażanie nie przebiegało i nie przebiega nadal równomiernie we wszystkich przedsiębiorstwach i działach gospodarki.

Z poselskiej oceny reformy gospodarczej dokonanej w komisjach sejmowych oraz opinii Rady Społeczno-Gospodarczej przy Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wynikają następujące uwagi i wnioski

1) W wyniku wdrażania reformy znacznie wzrosła samodzielność działania przedsiębiorstw w sferze planowania, zatrudnienia, płac, dysponowania środkami, również dewizowymi, kształtowania wewnętrznych struktur organizacyjnych i zrzeszania się. Zaktywizowała się kadra kierownicza przedsiębiorstw. W rezultacie reformy zintensyfikowano produkcję rynkową i eksportową, chociaż nie docenia się jeszcze należycie wzrostu efektywności eksportu. Jednakże w licznych przypadkach przedsiębiorstwa chociaż działały w ramach przepisów, to

wykorzystywały uzyskane uprawnienia niezgodnie z intencjami i celami społecznymi.

2) Reforma przeprowadzana jest w warunkach trudnych. Zachodziła więc potrzeba stosowania również rozwiązań przejściowych, ograniczających docelowe rozwiązania reformy, np. w zakresie rozdzielnictwa materiałów i środków dewizowych oraz reglamentacji niektórych towarów konsumpcyjnych. Trudna sytuacja gospodarcza kraju wywołała też tendencję do ujawniania się sprzeczności między interesami ogólnospołecznymi, grupowymi i lokalnymi. Obserwuje się przypadki wypaczeń w stosowaniu regulacji prawnych dla osiągnięcia partykularnych celów. Nie potrafiiono jeszcze dostatecznie uzależnić wzrostu dochodów ludności od wzrostu efektywności gospodarowania. Dotychczas nie wypracowano w pełni skutecznych mechanizmów oddziaływania na organizację gospodarczą w kierunku poprawy efektywności gospodarowania, chociaż tworzy się po temu przesłanki. W wielu przedsiębiorstwach uzyskiwano wzrost wyników finansowych przez podwyżki cen, a nie przez realną obniżkę kosztów i poprawę organizacji pracy.

3) Występujące przypadki nieprawidłowości we wdrażaniu reformy mają swe źródła, między innymi, w braku szerszego doświadczenia w stosowaniu pośrednich metod kierowania gospodarką. Istnieje potrzeba zwrócenia większej uwagi na kompleksowe traktowanie środków oddziaływania na procesy gospodarcze i przewidywania z góry ubocznych i niezamierzonych skutków, które mogą wystąpić w gospodarce, a zwłaszcza procesów inflacyjnych i wzrostu kosztów utrzymania

4) Stosowane w ramach reformy gospodarczej instrumenty finansowe i ekonomiczne, chociaż zróżnicowane, powinny mieć charakter względnie stabilny, aby przedsiębiorstwa były zorientowane w warunkach swego działania.

5) Niestosowanie w przedsiębiorstwach stale aktualizowanych norm zużycia surowców, materiałów i energii oraz norm pracy uniemożliwia prowadzenie prawidłowej gospodarki materiałowo-surowcowej oraz oszczędne dysponowanie zasobami pracy. Pracę przedsiębiorstw oprócz należy na racjonalnych zakładowych normach i normatywach, na tej bazie zmieniając również uregulowania płacowe, aby stworzyć właściwe relacje między wzrostem płac a wydajnością pracy.

6) Ceny stanowią najczulszy instrument rachunku ekonomicznego, jak też kształtowania realnych dochodów ludności. Największe zastrzeżenia budzi sposób ustalania cen umownych. Istnieje potrzeba, aby kalkulację kosztów stanowiących część składową cen umownych objąć określonymi rygorami, jak również wzmocnić kontrolę ich stosowania. Sejm zwraca uwagę na potrzebę mocniejszego przeciwdziałania nieuzasadnionym podwyżkom cen, które były często traktowane przez społeczeństwo jako skutki wdrażania reformy.

7) W polityce kredytowej i budżetowej konieczne jest eliminowanie ulg i ułatwień, które sprzyjają brakowi efektywności gospodarowania.

8) Sejm stwierdza potrzebę dalszego doskonalenia systemu podatku dochodowego, aby nie stanowił on czynnika ograniczającego wzrost efektywności gospodarowania. Słuszne jest więc odejście od progresywnej formy podatku na rzecz formy opodatkowania proporcjonalnego (liniowego). Zwiększyć też trzeba aktywne oddziaływanie podatku obrotowego i przywrócić mu jego funkcję cenotwórczą. Obciążenia podatkowe mogą mieć charakter zindywidualizowanych norm uwzględniających specyfikę branżową, z tym że instrumentalizacja finansowa powinna mieć względnie trwały charakter.

9) Instrumenty ekonomiczne powinny uwzględniać specyfikę poszczególnych branż i stymulować ich rozwój zgodnie z funkcją społeczną poszczególnych gałęzi gospodarki.

10) Zasady reformy nie objęły jeszcze całego obszaru gospodarki narodowej. W niektórych gałęziach i bran-

zach gospodarki narodowej wystąpiły trudności we wdrażaniu reformy, między innymi z powodu ich specyfiki. Słabo zaawansowane jest wdrażanie reformy w budownictwie ogólnym i w sferze usług społecznych. Nie ułatwia to przebudowy gospodarki. Na te działy gospodarki należy więc zwrócić uwagę, torując i tam drogę do głębszych przeobrażeń zgodnych z formą gospodarczą.

11) Proces doskonalenia skutecznych metod wdrażania reformy wymaga umacniania, w racjonalnych granicach, centralnego sterowania i planowania rozwoju, głównie przez mechanizmy ekonomiczne. Istnieje też potrzeba usprawnienia organizacji i metod funkcjonowania centralnego i terenowego aparatu państwowego.

12) Sejm stwierdza, że reforma stwarza warunki do funkcjonowania gospodarki na zdrowych ekonomicznych zasadach, wyzwalania aktywności społecznej i gospodarczości w oparciu o czynniki motywacyjne oraz szerokiego, rzeczywistego wpływu załóg pracowniczych na działalność i rozwój zakładów pracy. Mechanizmy reformy powinny też coraz lepiej służyć rozwojowi postępu naukowo-technicznego, w tym racjonalizacji i wynalazczości, a także poprawie jakości towarów, wyrobów, usług i obiektów budowlanych. Obecne rozwiązania, chociaż zgodne z założeniami reformy, są niedoskonałe. Dlatego Sejm zobowiązuje Rząd do dalszego doskonalenia instrumentów konsekwentnego wdrażania reformy oraz oczekuje przedłożenia kolejnej oceny jej przebiegu sporządzonej po zestawieniu wyników finansowo-gospodarczych za rok 1983.

Sejm zwraca się do załóg, organów samorządu, związków zawodowych, kierownictw przedsiębiorstw państwowych, spółdzielczych i organizacji społecznych oraz wszystkich ludzi pracy o podjęcie działań na rzecz podniesienia sprawności i efektywności gospodarowania, przez swój wkład konkretną pracą w realizację celów i założeń reformy.

Marszałek Sejmu S. Gucwa